

■ COLUMNA

L'amur per superlativs

DA MARIA CADRUVI*

Jau ses davant chasa. Hai sin chau in chapè e gist mess da la vart las gasettas dal di. Jau guard sin l'ura. In pau baud anc per patratgar al cuschinar. I ma resta pia in bel mumentin per na far nagut. Simplamain seser e giudair. Jau tir ora mias soccas e sent co ch'il suleagl stgauda ch'i fa in bain suenter insaquants fraids dis da stad. Il vent è uschè fin ch'ils papavers cotschens undegian mo paucs centimeters vi e nà en l'era auta. Las malvas èn pli robustas e na balluccan gnanca. Giu sin via naging traffic in'urella. Jau aud stgellas dalunsch. E vi sin ils culms da l'otra vart da la val ils prads e guauds che ma fan patratgar a las colurs verdas en l'Irlanda. Tge bellezza mund! Per mai il pli bel insumma en quest mument.

Bel, pli bel, il pli bel. Jau ma regord da la gradaziun en scola. Il scolast deva in adjectiv: grond, char, bun. E l'entira classa secundava e recitava sco da chantar vespras. Grond, pli grond, il pli grond. Quai gieva sco da baiver aua. Nagins dubis, nagins sbagls. Pli tard eri d'emprender la Steigerung per tudestg. «Adjektive können gesteigert werden. Die Grundform eines Adjektivs nennt man Positiv, die nächste

höhere Stufe Komparativ und die höchste Steigerungsstufe Superlativ» legel jau en la rait sin meindeutschbuch.de. Il cumparativ cumpareglia duas chaussas e mussa ina differenza. La Cadi è bella, la Foppa è anc pli bella. Il superlativ cumpareglia almain trais chaussas u dapli, ubain il total dad insatge e numna da quai il pli aut grad. La Val d'Alvra è bella, la Lumnezia è anc pli bella, la Val Müstair è la pli bella.

Quai stoda basegn da cumparegljar. Sto esser che quai è en noss gens. Forsa è quai il linguatg da l'evoluziun. Percepir e d'eventar conscient da differenzas. En sasez gea ina buna abilitad per prender posiziun, decider ed agir.

En il sport na va nagut senza cumparegljar. Las bleras prestaziuns san ins mesirar là en temp, gols u sbagls ed uschia arrivar

als superlativs. Tar autras concurrenz, saja quai dad architectura, litteratura u cuschinar èsi gia pli grev da fixar ils criteris. E betg adina gudognan ils megljers.

Mender statti cun ils superlativs en guides turistics, en films documentars u en artitgels da magazins e gasettas. I dat redactors e schurnalistas ch'han l'impressiun che lur artitgel valia mo la mesadad sch'el n'è betg garnì cun almain in superlativ. Il pli vegl, il pli renumà, il pli modern. I dat auturas ed auturs che na vegnan libers da lur amur per superlativs, gnanca suenter diversas corrigendas. Sto esser che l'amur tschorventa er en quella domena.

Ma igl è sco igl è. Per sasezza dastga sa chapescha mintga persuna duvra tants superlativs sco quai ch'ella vul. Mintga um dastga pretender che tenor el haja el il megljer auto, mintga dunna dastga confessar che tenor ella stettia ella en la pli bella chasa. E mintga pèr inamurà dastga sincerar mintga di danovamain che sia persuna charezzada saja la pli chara dal mund.

*** Maria Cadruvi, schurnalista, stat a Ruschein e maina ina «impulsaria». Mintgatant dat ella in curs, mintgant legia ella u zambregia vi d'in text e savens na fa ella nagut.**